

DOI 10.26886/2520-7474.1(65)2025.2

UDC 378.637.016:78

**THE ASCERTAINING STAGE OF EXPERIMENTAL WORK ON THE
FORMATION OF ENSEMBLE SINGING SKILLS OF STUDENTS OF THE
FACULTIES OF ARTS**

Wan Yangli, PhD student

<https://orcid.org/0009-0001-9655-677X>

e-mail: <yangyang@ukr.net

Mykhailo Drahomanov Ukrainian State University, Kyiv, Ukraine

The article considers the ascertaining stage of experimental work on the formation of ensemble singing skills of students of faculties of arts, at which we made a zero cut of the formation of the conscious approach of future specialists of musical art to vocal training, their musical and aesthetic thinking, the desire to acquire such competencies in the field of vocal art as: vocal technique, musical and theoretical training, historical knowledge and analytical skills, practical application of theoretical knowledge in vocal practice. We came to the conclusion that the division into four levels will more fully reveal the state of formation of ensemble singing skills of students of faculties of arts in the process of vocal training: initial, reproducible, sufficient, creative.

The initial level of formation implies the presence of weak self-awareness in students in vocal activity, the absence of a need for self-expression and self-improvement. The reproductive level is represented by students with fragmentary theoretical knowledge and practical skills, unstable enthusiasm for the educational and performing process, which has a situational and reproductive nature of knowledge acquisition. The sufficient level is characterized by incomplete immersion in the creative process of vocal training, a weak manifestation of individual style, but students have

purposefulness, awareness of basic pedagogical and performing styles, and a desire to improve their professional competences. The creative level shows a formed individual style of creative, pedagogical and performing activity, students have a clear professional orientation, a positive attitude towards professional activity. This allowed us to provide quantitative and qualitative indicators for the levels of ensemble singing skills.

Keywords: *ensemble singing skills, future teachers of music, ascertainment experiment, four-level scale, self-expression, self-improvement.*

Ван Яньлі, Констатувальний етап експериментальної роботи з формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв / Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна

Стаття розглядає констатувальний етап експериментальної роботи з формування умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв, на якому ми робили нульовий зріз сформованості усвідомленого підходу майбутніх фахівців музичного мистецтва до вокального навчання, їх музично-естетичного мислення, прагнення до набуття таких компетенцій у сфері вокального мистецтва, як: вокальної техніки, музично-теоретичної підготовки, історичних знань та аналітичних навичок, практичного застосування теоретичних знань у вокальній практиці. Ми дійшли висновків, що більш повно розкриє стан сформованості умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання розподіл на чотири рівні: початковий, відтворювальний, достатній, творчий.

Початковий рівень сформованості передбачає присутність у студентів слабого усвідомлення себе у вокальній діяльності, відсутності потреби у самовираженні та самовдосконаленні.

Відтворювальний рівень мають студенти із фрагментарними теоретичними знаннями та практичними навичками, нестійку захопленість навчально-виконавським процесом, що має ситуативний та репродуктивний характер засвоєння знань. Достатній рівень має характеристики неповного занурення у творчий процес вокального навчання, слабим проявом індивідуального стилю, але у студентів присутня цілеспрямованість, усвідомлення основних педагогічно-виконавських стилів, бажання вдосконалювати володіння професійними компетенціями. Творчий рівень показує сформований індивідуальний стиль творчої, педагогічної та виконавської діяльності, студенти мають чітку професійну спрямованість, позитивне ставлення до фахової діяльності. Це дозволило нам надати рівням умінь ансамблевого співу кількісні та якісні показники.

Ключові слова: *уміння ансамблевого співу, майбутні вчителі музичного мистецтва, констатувальний експеримент, чотирьохрівнева шкала, самовираження, самовдосконалення.*

Вступ. Формування умінь ансамблевого співу – важливий елемент процесу фахового навчання студентів факультетів мистецтв університетів. Уроки музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти передбачають залучення вчителем музичного мистецтва умінь ансамблевого співу під час проведення вокально-хорової роботи із класом, шкільним вокальним ансамблем або шкільним хором. Успіх цієї важливої діяльності залежить від умінь її виконувати, від належної сформованості умінь ансамблевого співу у вчителя музичного мистецтва, що є запорукою розвитку вокально-хорової культури школярів, яке складає стратегічну мету уроків музичного мистецтва в загальноосвітній школі.

Аналіз останніх джерел із проблеми. Уміння ансамблевого співу формуються не лише під час індивідуальних занять з курсу «Постановка голосу», але й у процесі інтегрованого вивчення таких навчальних дисциплін, як «Хоровий клас», «Хорове диригування», «Сольфеджіо», «Методика музичного виховання», «Виробнича педагогічна практика» студентів-бакалаврів музично-педагогічних ЗВО. Психолого-педагогічним аспектом формування умінь займались Г.Бевз, І.Бех, І.Бичко, М.Варій, Г.Васянович, С.Гончаренко, Т.Довга, О.Нікітіна, А.Козир, О.Мойсеева, Г.Костюк, С.Максимюк, І.Малафіїк, І.Мозуль, В.Маляко, А.Маслоу, О.Олексюк, О.Пехота, Л.Ребуха, В.Федоришин, М.Ярмаченко та ін. [1; 2; 3; 4; 5; 7; 10] Вокальне навчання майбутніх педагогів-музикантів було предметом досліджень багатьох учених-психологів, мистецтвознавців, практикуючих педагогів, методистів серед яких В.Антонюк, А.Болгарський, А.Козир, І.Колодуб, О.Кошиць, М.Львов, Л.Масол, О.Стахевич, М.Ткач, Л.Тоцька, А.Яковлев та багато інших [5; 10]. Професорсько-викладацький склад сучасних вищих навчальних закладів мистецької освіти, які мають музично-педагогічне спрямування, приділяє величезну увагу формуванню у студентів факультетів мистецтв уміння ансамблевого співу.

Мета статті полягає у висвітленні констатувального етапу дослідно-експериментальної роботи з формування умінь ансамблевого співу в студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання. На основі визначеної шкали вимірювання умінь ансамблевого співу майбутніх учителів музичного мистецтва розкрито сутність означеної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Роботу над експериментальною перевіркою теоретичних положень ми розділяємо на три етапи: констатувальний, формувальний та контрольний. Це нам потрібно для більш якісного оцінювання результатів проведеного експериментальної

роботи. Так, на констатувальному етапі ми робили нульовий зріз сформованості усвідомленого підходу майбутніх фахівців музичного мистецтва до вокального навчання, їх музично-естетичного мислення, прагнення до набуття таких компетенцій у сфері вокального мистецтва, як: вокальної техніки, музично-теоретичної підготовки, історичних знань та аналітичних навичок, практичного застосування теоретичних знань у вокальній практиці. Нами було розглянуто рівень сформованості здатності студентів застосовувати свої практичні навички та теоретичні знання для досягнення практичних цілей у процесі вокального навчання та вміння вирішувати творчі завдання у підготовці до концертної діяльності та реалізовувати та проєктувати власну творчість у музично-виконавській сфері.

Обов'язковою умовою збору даних про сформованість умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання було визначення міри здатності студентів до самовираження, генерування музично-виконавських ідей та втілення їх у творчих проєктах. Ми розглядали ті аспекти вокального навчання, які сприяють реалізації майбутніми викладачами музичного мистецтва своїх творчих здібностей через практичну діяльність. Було проаналізовано: вияв творчої самореалізації у пропонуванні своїх власних ідей у виконанні вокальних творів; можливість створення власних інтерпретацій; якість використання нових вокальних технік у різних вокальних стилях; володіння імпровізаційними навичками та ін. [5].

Для проведення експерименту нам потрібно було визначити шкалу оцінювання результатів. Ми дійшли висновків, що більш повно розкриє стан сформованості умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання розподіл на чотири рівня: початковий, відтворювальний, достатній, творчий.

Початковий рівень сформованості передбачає присутність у студентів слабого усвідомлення себе у вокальній діяльності, відсутності потреби у самовираженні та самовдосконаленні. Студенти пристосовуються до навчально-виконавської діяльності. Педагогічна спрямованість та рефлексивні дії у їх діяльності не відчуються. У цих студентів недостатній рівень фахових теоретичних знань, немає мотивації та потреби у пізнанні себе як педагога-вокаліста-виконавця. Майбутні фахівці володіють лише базовими теоретичними вміннями, при втіленні яких у практичну діяльність допускають значні та вагові помилки.

Відтворювальний рівень мають студенти із фрагментарними теоретичними знаннями та практичними навичками, нестійку захопленість навчально-виконавським процесом, що має ситуативний та репродуктивний характер засвоєння знань. У них слабкий пізнавальний інтерес, творчі завдання виконуються із значними похибками. Студенти не цікавляться виконанням творчих занять, не проявляють ініціативу у їх вирішенні. Вони не мають власного виконавського стилю у сценічній діяльності.

Достатній рівень має характеристики неповного занурення у творчий процес вокального навчання, слабким проявом індивідуального стилю. Але у студентів присутня цілеспрямованість, усвідомлення основних педагогічно-виконавських стилів, бажання вдосконалювати володіння професійними компетенціями. Ці майбутні вчителі музичного мистецтва можуть самостійно відтворювати свої теоретичні знання у практичній виконавській діяльності, вдосконалювати свої вокальні навички та проводити рефлексивний аналіз власних помилок. Студенти проявляють бажання брати участь у позанавчальній концертній діяльності, вони ініціативні, мають власну творчу інтерпретацію виконуваних вокальних творів, але прислуховуються до зауваження

викладачів. У них починає формуватися власний індивідуальний виконавський стиль.

Творчий рівень показує сформований індивідуальний стиль творчої, педагогічної та виконавської діяльності. Студенти мають чітку професійну спрямованість, позитивне ставлення до фахової діяльності. Вони захоплюються створенням індивідуального неповторного виконавського стилю, мають глибокі, фундаментальні теоретичні знання, у повній мірі володіють фаховими компетенціями, вміють самостійно вирішувати творчі та психологічні проблеми. Виокремлення всіх цих рівнів допомогло нам сформулювати критеріально-рівневу шкалу діагностики рівневих змін у формуванні умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання.

Констатувальний етап нашого експерименту ми розглядали як перевірку сформованості умінь ансамблевого співу студентів факультетів мистецтв у процесі вокального навчання за трьома компонентами: пізнавально-орієнтаційним, компетентнісно-проективним та діяльнісно-креативним. Всі компоненти поділялися на три показники, що уможливило більш детальний аналіз сформованості виконавських умінь студентів.

Пізнавально-орієнтаційний компонент ми розглядали як ступінь особистісного усвідомлення готовності студентів факультетів мистецтв до вокального навчання. Нами оцінювалися фахові орієнтації майбутніх учителів музичного мистецтва, їх творчі ідеали, переконання та спрямування, готовність вбирати нові знання, розширювати власний мистецький світогляд. Увага приділялася рівню сформованості узагальнених професійних навичок та готовності діяти у нестандартних творчих ситуаціях. Цей компонент висвітлював рівень психологічної готовності до творчої діяльності, що позначалася у послідовності виконавських дій, цілеспрямованості у теоретичному навчанні,

освіченості у музичній термінології. Увага приділялася визначенню сформованості навичок професійної етики, моральних норм поведінки та спілкування у творчому колективі. Ми працювали над визначенням рівнів методів рефлексії, контролю та самоконтролю за творчими діями, уміння спілкування з учасниками навчально-творчого процесу. Орієнтаційний аспект цього компоненту є важливою складовою навчального процесу. Це характеристика психологічної готовності до виконавської діяльності, тому на формувальному етапі ми будемо приділяти увагу на формування у студентів відповідальності за свої творчі дії, виконавську етику, доводити до логічного кінця власні творчі розробки, співставляти свої можливості з творчим задумом вокального твору, що взято у роботу [10].

Інший аспект першого компоненту – пізнавальний – розглядає спрямованість творчої уваги, сприймання виконуваного твору, виконавське мислення та пам'ять для досягнення результату виконання вокальних творів. Ми визначили рівень володіння навичками переключення уваги, розподілені творчих дій, концентрацією власних творчих дій.

Пізнавальний аспект ми розглядаємо ще як сукупність педагогічних здібностей майбутніх учителів музичного мистецтва, таких як спостережливість, уважність, виконавське передбачення, вміння аналізувати та систематизувати творчі ситуації. При перевірці рівня сформованості першого показника - прояву мотивації до здійснення вокальної діяльності — нами були використані методи бесід, опосередкованого спостереження та аналіз анкетування, яке ми провели зі студентами під час практичних занять з дисциплін вокально-хорового напрямку. Мотивація є суттєвим важелем у якісному сприйнятті та засвоєнні навчального матеріалу. Вона має ціль і виражається у потребах, інтересах, намірах та прагненнях. Ми розглядали рівень

мотивації у розрізі факторів, які сприяють успішному вокальному навчанню та підтримують та удосконалюють рівень виконавської майстерності [7].

При проведенні спостереження ми оцінювали рівень естетичних та пізнавальних потреб студентів на індивідуальних заняттях сольного співу, їх бажання проявити виконавське самовираження при виконанні вокальних творів. Також ми звертали увагу на рівень інтересу до вокальної діяльності та рівень захоплення цією діяльністю. Розглядавсья ступінь зацікавленості у пізнанні історичних та теоретичних складових вокальних творів, що вивчалися.

Тож, проаналізував всі висновки, які ми зробили при проведенні нульового зрізу першого показника, можемо сказати, що мотивація до вокального навчання у студентів в цілому нижче середнього рівня. Тільки 11% студентів показали творчий рівень сформованості мотивації до здійснення вокальної діяльності. У них високі музичні потреби та інтереси, відбувається максимальне відкриття їх творчого потенціалу та вокальної активності. 17% респондентів показали достатній рівень мотивації до здійснення вокальної діяльності. Ці студенти були достатньо вмотивовані, але більше уваги приділяли практичним навичкам, нехтуючи теоретичною базою вокального навчання. Тому і результати нульового зрізу показали недостатню базу теоретичних понять, фахової термінології, історичного підґрунтя вивчення виконавського образу вокального твору. Відтворювальний рівень сформованості першого показника відслідковувався у 48% досліджуваних. Ці респонденти проявляли мотивацію до вокального навчання тільки на індивідуальних заняттях з викладачем, нехтуючи самостійним самовдосконаленням. Вони працювали виключно методом копіювання голосу викладача, співали лише за прямими вказівками, не проявляли творчу та інтерпретаційну ініціативу. Великий показник (24%)

був у студентів початкового рівня сформованості мотивації до здійснення вокальної діяльності. Ці студенти мали вади голосу, розкоординованість слуху та голосу, не мали бажання додатково займатися вокальним навчанням та не прислуховувались до порад викладачів та своїх товаришів, які мали досвід вокального виконавства.

Нульовий рівень сформованості другого показника — позитивне ставлення до фахової роботи з учнями — ми оцінювали на практичних заняттях з практикуму роботи з хором та на навчальній практиці студентів. Ми розглядали різні аспекти навчально-практичної роботи: якість підготовки до занять, оцінювання рівня вокальної підготовки учнів (на практиці), позитивне ставлення до навчальної та практичної вокальної діяльності. Також ми розглядали рівень доступності матеріалу, який студенти-практиканти давали учням (враховуючи вікові особливості, рівень вокальної підготовки, бажання займатися вокальним мистецтвом). Студенти факультетів мистецтв показували рівень володіння фаховими компетенціями.

Після проведення спостережень за навчально-практичною роботою ми зі студентами у ході бесіди оцінювали їх рівень володіння фаховими знаннями, навичками аналізу та рефлексії. Ми розглядали вміння ділитися досвідом, генерувати нові творчі ідеї. Студенти оцінювали власні вміння зацікавити учнів вокальною діяльністю, знайти і розвивати унікальність та індивідуальність кожної дитини.

Зі студентами ми провели опитування по визначенню мотивації, де по своєму інтерпретували притчу про трьох робітників, які возили каміння. Питання у нас звучало так: «Три студенти готувались до концертного виступу. Коли їх спитали, що вони роблять, перший відповів, що він співає пісню, другий сказав, що він готується до відповідального виступу, а третій – що він хоче зарекомендувати себе як талановитого співака». Ми попросили студентів відповісти, з яким із

трьох студентів вони себе асоціюють. Виявилось, що майже половина студентів (49%) асоціювало себе з першим студентом, 34% опитуваних асоціювали себе з другим студентом і лише 17% респондентів прирівнювали себе до третього студента. Зробив всі дії по дослідженню нульового зрізу сформованості другого показника пізнавально-орієнтаційного компонента, ми прийшли до висновку, що фахова робота з учнями у студентів не стоїть у пріоритеті їхньої творчої діяльності.

Студенти творчого рівня (9%) мають сильну внутрішню мотивацію, вони намагаються опанувати професію вчителя музичного мистецтва на високому рівні, орієнтуються на отримання глибоких фахових компетенцій. Вони із задоволенням працюють із дітьми, мають ґрунтовні знання з методики викладання фахових дисциплін, ознайомлені з віковими особливостями дитячого голосу. Студенти, які мають достатній рівень сформованості другого показника (15%), вмотивовані до педагогічної роботи, мають до неї хист, володіють базовими фаховими компетенціями, але не завжди вміють теоретичні знання втілювати у практичну діяльність з дітьми. Відтворювальний рівень сформованості виявився у 51% студентів, які мали фрагментарні теоретичні знання, слабкі фахові уміння, координація між слухом і голосом у цих студентів була недостатньо розвинута. Студенти початкового рівня (25%) мали тільки базові потреби в оволодінні вокальною майстерністю. Мотивація була слабкою та ситуативною. У концертній діяльності ці студенти чи взагалі не приймали участь, чи виступали тільки під загрозою низької оцінки.

При розгляді третього показника – потреба у фаховому самовираженні – ми спиралися на діяльнісний аспект навчального процесу, на вмотивованість студентів творчою, вокальною діяльністю. Ми розглядали рівень сформованості цього показника в розрізі впливу навчально фахової діяльності на саморозвиток та самовизначення

майбутнього вчителя музичного мистецтва, розвиток його креативності як творчої особистості. Нами оцінювались вміння студентів відтворювати свої почуття у вокальному творі, виражати свої емоції та свій виконавський потенціал.

Ми виділяли у студентів факультетів мистецтв рівень вміння стримувати чи загострювати свої емоції у виконавському процесі, зосереджувати увагу не тільки на технічній вокальній майстерності, а й на змістовій складовій творчого виступу. Також оцінювались можливість подолання вокальних та сценічних труднощів, реакції на непередбачену ситуацію при виступі, вміння позитивно сприймати невдачі та аналізувати їх. Всі ці дії (спостереження) ми проводили на контрольних заняттях та заліках з предметів “Сольний спів” та “Хоровий клас”. Виявилось, що творчий рівень сформованості потреби у фаховому самовираженні був лише у 10% студентів. Вони займалися самовдосконаленням не лише практичних вмінь та навичок, а глибоко вивчали теорію та методичні аспекти фахової діяльності. Вони прислухалися до порад викладачів, відвідували творчі виступи та майстер класи професійних співаків, багато часу приділяли вокальному самовдосконаленню. Достатній рівень виявився у 13% респондентів, які мали хист до вокальної діяльності, але більше працювали на заняттях з викладачами, самостійній роботі приділяли менше уваги. Студенти, які опинилися на відтворювальному рівні сформованості третього показника (47%), мали лише базові вокальні вміння та низьку потребу у фаховому самовираженні. Вони мало часу приділяли підготовці до занять, невпевнено почувалися на сцені, не бачили сенсу в аналізі власних помилок. Студенти початкового рівня (30%) робили грубі помилки на сценічних виступах, техніка виконання була низькою, заняття відвідувалися лише формально, не було аналізу помилок.

Студенти цього рівня не бачили себе у вокальній виконавській діяльності.

У висновках доцільно вказати, що студенти факультетів мистецтв у ході констатувального експерименту продемонстрували різні аспекти навчально-практичної роботи: якість підготовки до занять, оцінювання рівня вокальної підготовки учнів (на практиці), позитивне ставлення до навчальної та практичної вокальної діяльності. Також був розглянутий рівень доступності матеріалу, який студенти-практиканти давали учням (враховуючи вікові особливості, рівень вокальної підготовки, бажання займатися вокальним мистецтвом). Студенти факультетів мистецтв показували рівень володіння фаховими компетенціями. Після проведення спостережень за навчально-практичною роботою ми зі студентами у ході бесіди оцінювали їх рівень володіння фаховими знаннями, навичками аналізу та рефлексії. Ми розглядали вміння ділитися досвідом, генерувати нові творчі ідеї. Студенти факультетів мистецтв оцінювали власні вміння зацікавити учнів вокальною діяльністю, знайти і розвивати унікальність та індивідуальність кожного учня.

Література:

1. Бевз Г.М. (2022), Трансдисциплінарний підхід у психологічних дослідженнях реформи освіти як складного явища. *Вісник післядипломної освіти*: зб. наук. праць. Серія «Соціальні та поведінкові науки». Київ. Випуск 22(51). С. 28-46, С. 31. Режим доступу: <http://umo.edu.ua/socialjni-ta-povedinkovi-nauki-vipuski/zbirnik-naukovikh-pracj-visnik-pisljadiplomnoji-osviti-serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki-vipusk-2251-2022>. Дата звернення 17, 06. 2023

2. Бех І.Д. (2018), Особистість на шляху до духовних цінностей: монографія. Київ – Чернівці : «Букрек», 2018. 320 с.
3. Бичко І. В. (2002), Філософський енциклопедичний словник. Київ: Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис. 742 с.
4. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: монографія (2022), за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ. 143 с.
5. Козир А. В. Федоришин В. І. (2012), Вступ до акмеології мистецької освіти: навч.-методич. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 263с.
6. Kuutti Kari. (1999), Activity theory, transformation of work, and information systems design. *Perspectives on activity theory*. Publisher Cambridge University Press. pp. 360-376.
7. Maslow A. H. (1961), Religions, values and peak-experiences. New York: Free Press of Glencoe. 208 p.
8. Rockefeller S. C. (1994), John Dewey: Religious Faith and Democratic Humanism. New York : Columbia University Press. 683 p.
9. Rogers Carl. (2007), El camino del ser. Madrid : Publisher: Editorial Kairós, May 25. 200 p.
10. Tkach M., Oleksiuk O., Bobyk L. (2024), Non-linear thinking strategies in post-non-classical higher art education: A synergistic concept Scientific Herald of Uzhhorod University, Series "Physics", 2024. Т. 55. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49211/1/M_Tkach_O_Oleksiuk_%20NLTSPCHAE_FMMH_KMMO.pdf Дата звернення 20.05. 2024
11. Torrance E. P. (1988), The Nature of Creativity as Manifest in its. Testing Sternberg R.J. Cambridge: Cambridge Univ. Press, p. 32-75

12. Twiss B. C. (1980), *Managing technological innovation*. London : Longman. 240p.

References:

1. Bevz G. M. Transdisciplinary approach in psychological research of educational reform as a complex phenomenon. *Bulletin of postgraduate education: collection of scientific works. Series "Social and behavioral sciences"*. Kyiv, 2022. Issue 22(51). P. 28-46, P. 31. Access mode: <http://umo.edu.ua/socialjni-ta-povedinkovi-nauki-vipuski/zbirnik-naukovikh-pracj-visnik-pisljadiplomnoji-osviti-serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki-vipusk-2251-2022>. Access date 17, 06. 2023.
2. Bekh I.D. (2018), *Personality on the Path to Spiritual Values: Monograph*. Kyiv – Chernivtsi: “Bukrek”, 2018. 320 p.
3. Bychko I. V. (2002), *Philosophical Encyclopedic Dictionary*. Kyiv: Institute of Philosophy named after Hryhoriy Skovoroda of the NAS of Ukraine: Abstract. 742 p.
4. *Innovative technologies of education in the conditions of modernization of modern education: monograph (2022)*, edited by Dr. Pedagogical Sciences, Prof. L. Z. Rebukha. Ternopil: ZUNU. 143 p.
5. Kozyr A. V. Fedoryshyn V. I. (2012), *Introduction to acmeology of art education: teaching and methodical manual*. Kyiv: Publishing House of NPU named after M.P. Dragomanov, 2012. 263 p.
6. Kuutti Kari. (1999), *Activity theory, transformation of work, and information systems design. Perspectives on activity theory*. Publisher Cambridge University Press. pp. 360-376.
7. Maslow A. H. (1961), *Religions, values and peak-experiences*. New York: Free Press of Glencoe. 208 p.
8. Rockefeller S. C. (1994), *John Dewey: Religious Faith and Democratic Humanism*. New York : Columbia University Press. 683 p.

9. Rogers Carl. (2007), El camino del ser. Madrid : Publisher: Editorial Kairós, May 25. 200 p.
10. Tkach M., Oleksiuk O., Bobyk L. (2024), Non-linear thinking strategies in post-non-classical higher art education: A synergistic concept Scientific Herald of Uzhhorod University, Series "Physics", 2024. Т. 55. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49211/1/M_Tkach_O_Oleksiuk_%20NLTSPCHAE_FMMH_KMMO.pdf Дата звернення 20.05. 2024
11. Torrance E. P. (1988), The Nature of Creativity as Manifest in its. Testing Sternberg R.J. Cambridge: Cambridge Univ. Press, p. 32-75
12. Twiss B. C. (1980), Managing technological innovation. London : Longman. 240p.

Citation: Wan Yangli (2025). THE ASCERTAINING STAGE OF EXPERIMENTAL WORK ON THE FORMATION OF ENSEMBLE SINGING SKILLS OF STUDENTS OF THE FACULTIES OF ARTS. Frankfurt. TK Meganom LLC. Paradigm of knowledge. 1(65). doi: 10.26886/2520-7474.1(65)2025.2

Copyright Wan Yangli ©. 2025. This is an openaccess article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC BY). The use, distribution or reproduction in other forums is permitted, provided the original author(s) or licensor are credited and that the original publication in this journal is cited, in accordance with accepted academic practice. No use, distribution or reproduction is permitted which does not comply with these terms.